

Veel gestelde vragen over het werken aan leidingen met asbestverdachte fitterskit en de werkinstructies hiervoor

(versie 28 oktober 2020, hiermee vervallen eerder gepubliceerde vraag- en antwoord-lijsten over asbesthoudende fitterskit)

Toelichting

Deze lijst met mogelijke vragen is opgesteld n.a.v. de invoering van werkinstructies voor veilig werken aan gefitte verbindingen met asbesthoudende kit.

We zullen deze lijst regelmatig aanvullen met jullie vragen, die we dan ook graag ontvangen via werkverantwoordelijken of rechtstreeks (via vakgroepasbest@gjhh.nl)

Algemene vragen over de werkinstructies voor het werken met fitterskit:

1. Waar vind ik de werkinstructies voor het werken aan gefitte verbindingen met asbesthoudende kit?

Alle werkinstructies, met de beschikbare instructievideo's, vind je in de online Arbo-catalogus: <https://netwerkbedrijven.dearbocatalogus.nl/werkinstructies-en-ac-instructiekaart>. Hier vindt je ook de andere landelijke werkinstructies rondom asbest.

2. Mogen alle gasmonteurs ze toepassen?

Nee, alleen monteurs met een opleiding asbestherkenning en uitleg over deze werkinstructies mogen werken met de nieuwe instructies. De opleiding asbestherkenning is een bestaande verplichting. Heb je deze opleiding nog niet gehad, vraag er dan naar bij je leidinggevende. Zie ook verderop 'Vragen over de asbestopleiding'.

3. Waarom moet ik laten registreren dat ik uitleg heb gekregen over de werkinstructies?

Je werkgever moet registreren dat je uitleg hebt gekregen over de nieuwe werkinstructies omdat we daarmee ons veiligheidsbeleid aantoonbaar borgen. Dit geldt ook voor de mensen die via aannemers aan het werk zijn voor de netwerkbedrijven. Veiligheid en gezondheid staan voorop.

4. Kan ik de video's en schriftelijke instructies ook op locatie bekijken voor ik aan de klus begin?

Dit hangt af van hoe jouw organisatie de instructies en video's verspreidt. Je kunt ze in ieder geval online bekijken via de Arbo-catalogus: <https://netwerkbedrijven.dearbocatalogus.nl/werkinstructies-en-ac-instructiekaart>

5. Zijn dit tijdelijke instructies of blijven we voortaan zo werken?

Dit is nu de standaard werkwijze in geval van gefitte verbindingen met asbesthoudende kit.

6. Wat is het verschil tussen buiten en binnen werken met asbest?

Buiten is er natuurlijke ventilatie, waardoor de werkomstandigheden met het oog op asbest-emissie veel veiliger zijn. De kans op het inademen van asbestdeeltjes is veel kleiner. Daarom is het toegestaan om alleen buiten machinaal te zagen, op 20 centimeter afstand van de koppeling. Snijden heeft overigens ook buiten de voorkeur, omdat bij zagen trillingen in de leidingen ervoor kunnen zorgen dat asbestdeeltjes loskomen.

7. Waarom mag ik buiten wel machinaal zagen en binnen niet?

Zie ook het antwoord bij vraag 6 over het verschil tussen binnen en buiten werken met asbest: machinaal zagen brengt trillingen teweeg in de leiding, waardoor asbestdeeltjes kunnen losraken en in de ruimte terecht kunnen komen. Buiten is het risico door natuurlijke ventilatie veel kleiner. Buiten machinaal zagen op minstens 20 cm van de koppeling is toegestaan.

8. Aansluitleiding zagen: als ik binnen het laatste stukje van de leiding mag doorzagen met een handzaag, waarom mag het totaal dan niet?

Bij zagen, ook met de handzaag, ontstaan trillingen in de leiding, waardoor mogelijk aanwezige asbestdeeltjes kunnen loskomen en in de ruimte terecht kunnen komen. Dit risico willen we minimaliseren door het zagen tot een minimum te beperken.

9. Wanneer kunnen we ook in de hoogbouw weer werken aan leidingen met asbesthoudende fitterskit?

Dat is nog niet duidelijk. We doen op dit moment onderzoek naar veilige werkmethodes voor het verwijderen van stijgleidingen. Het kan nog enkele maanden duren voordat we werkinstructies voor hoogbouw kunnen vrijgeven. De metingen moeten uitwijzen dat het werken inderdaad veilig is.

10. Wat als een stijgleiding toch vervangen moet worden i.v.m. een storingsituatie?

Neem contact op met de OIV-er. Die zal in overleg met de asbestdeskundigen van het bedrijf een besluit nemen. Indien een stijgleiding vervangen móet worden, kan er altijd besloten worden om de leidingen te vervangen onder asbestcondities met een asbestsaneringsbedrijf.

11. Ik wil een leiding polyfillen? Kan dit?

Nee, dat kan helaas nog niet. Er is op dit moment nog onvoldoende informatie over het risico van verspreiding van asbestvezels bij polyfillen.

12. Waarom wordt de asbesthoudende kit niet gewoon verwijderd voordat wij ons werk doen?

De enige manier om asbesthoudende verbindingen te ontdoen van asbest, is het volledig saneren en vervangen van de leidingen. Dat dient nu juist te gebeuren door monteurs die ervaren zijn met werken aan gasinstallaties. Door gebruik van de werkinstructies kan dit op veilige wijze.

13. Kun je zelf beoordelen of de kit wel of geen asbest bevat?

Nee, dit is niet mogelijk. Bij twijfel of in een urgente (storings)situatie, beschouwen we alle asbestverdachte verbindingen als asbesthoudend.

14. Is een teflonverbinding in principe altijd veilig?

Ja, een met teflon afgedichte verbinding is niet asbesthoudend. Echter, recent is er in een enkele geval ónder een teflon-verbinding alsnog een asbesthoudende hennep-kit-verbinding gevonden. Zie je bij werkzaamheden hennep of restanten van hennep zitten op een verbinding met teflon, handel dan alsof het een asbestverdachte verbinding is en volg de nieuwe werkinstructies.

Vragen over de opleiding asbestherkenning:

1. Wat houdt een opleiding asbestherkenning in?

Dat is een opleiding om je te informeren over de toepassingen van asbest die in je werkomgeving voor kunnen komen. De opleiding is gekoppeld aan de werkomgeving die bij je functie hoort. Zo is er een opleiding voor de toepassingen van asbest in de meterkast, en bijvoorbeeld ook voor de toepassingen in de stations (van de netbeheerders). De netwerkbedrijven hebben gezamenlijk een opleiding ontwikkeld, heb je vragen hierover ga dan naar jouw leidinggevende.

2. Hoe lang is mijn opleiding asbestherkenning geldig?

De opleiding is maximaal 3 jaar geldig. Het advies voor bedrijven is daarbij om zeker ieder jaar aandacht te besteden aan de nieuwe ontwikkelingen en nieuwe kennis op het gebied van asbest.

3. Kan ik met deze opleiding asbestherkenning aan alle soorten asbest werken?

Nee, het is niet toegestaan om te werken aan asbest. De opleiding is bedoeld om je bewust te zijn van de risico's en om de toepassingen van asbest te herkennen. Aanvullend dien je instructies te hebben gekregen over het werken volgens de gevalideerde werkmethoden als dit voor jouw takenpakket relevant is.

Vragen per instructie: Lekreparatie met Syntho-Glass:

1. Wij werken normaal niet met Syntho-Glass: hoe kom ik aan de materialen?

Bij de bedrijven die tot nu toe niet standaard werkten met Syntho-Glass, wordt dit ingeregeld. De materialen moeten dus gewoon beschikbaar zijn. Schakel anders je werkverantwoordelijke in.

2. Kan ik ook Stopaq gebruiken?

Nee, Stopaq wordt niet gebruikt bij asbestverdachte of asbesthoudende verbindingen. De werkwijze met Syntho-Glass is volledig getest en daardoor kunnen we met zekerheid zeggen dat die veilig is.

3. Ik heb onvoldoende ruimte voor toepassing van de Syntho-glass methode, wat moet ik doen?

Kijk of je ruimte kan maken achter de leiding door het weg hakken van de muur. Zorg daarbij (ook i.v.m. stof) dat je de muur vochtig houdt. Leg onder de plek waar je hakt vochtige doeken en voer het materiaal af in de afvalzak asbest. Kun je echt geen ruimte maken, dan zit er niets anders op dan de aansluitleiding of een deel ervan te vervangen volgens de 'werkinstructie verwijderen van een aansluitleiding d.m.v. snijden'.

Vragen per instructie: Vervangen hoofdkraan of drukregelaar ('natte doek-methode'):

1. Waarom kan ik alleen doekjes gebruiken van deze 2 merken?

Deze twee merken zijn getest. Er is een groot kwaliteitsverschil tussen de verschillende doekjes; deze beide merken (vaak al in gebruik bij de netwerkbedrijven) zijn getest en als goed beoordeeld; hiermee werk je veilig.

2. Hoe kom ik aan de materialen?

De materialen voor de nieuwe werkinstructies zijn standaard beschikbaar. Wanneer dit (nog) niet het geval is, schakel je je werkverantwoordelijke in.

3. We moeten heel voorzichtig werken i.v.m. mogelijke verspreiding van asbestvezels, maar de doekjes waarin die vezels misschien zitten, moeten we gewoon met blote handen pakken en weggooien?

De vezels zijn bijzonder klein en binden zich aan deze vochtige doekjes (niet aan de handen). Bovendien dringen deze asbestvezels niet binnen door de huid; het risico ontstaat door inademen van de vezels. De actieve stoffen in het doekje bevatten alleen stoffen die niet schadelijk zijn voor de huid. Handschoenen zijn dus niet nodig. Na afloop van de werkzaamheden moet je wel je handen wassen.

Vragen per instructie: Leiding verwijderen door snijden:

1. Wat betekent: snijden tot een minimum beperken?

Voorkom onnodig snijden. Het stuk leiding dat je moet uitnemen, moet wel hanteerbaar zijn. Je moet het leidingdeel met fitverbinding(en) af kunnen voeren in de daarvoor bestemde asbest-afvalzak. Ook moet het leidingdeel aan beide kanten goed af te plakken zijn met duct tape.

2. Waarom mag ik niet standaard de natte doek methode toepassen als alternatief voor snijden?

Bij de natte doek methode draai je de koppeling feitelijk uit elkaar. Daarbij kan de kit uit de verbinding gemakkelijk vrijkomen. Het nauwkeurig volgen van de natte doek-methode helpt om het risico te minimaliseren, zodat je veilig kunt werken. Maar het is altijd beter om de koppeling niet los te draaien als dat niet nodig is. Daarom heeft snijden altijd de voorkeur.

Algemeen over fitterskit:

1. Welke asbest soort zit er in de fitterskit?

We komen verschillende asbest soorten tegen in fitterskit. Het meeste treffen we aan: amosiet en chrysotiel.

2. Waar komt asbest in fitterskit voor?

Het is op verschillende locaties aangetroffen en landelijk toegepast tot en met 1978 in stalen (of koperen) gasleidingen. Met het jaar 1978 houden we een ruime marge aan. Exact adressen aanwijzen waar de kit is toegepast is lastig. De netwerkbedrijven doen onderzoek, schouwen om te achterhalen welke leidingen asbest bevatten. De netwerkbedrijven vergelijken deze data. Uitgangspunt is in ieder geval dat we geen asbest verwachten wanneer verbinding is afgedicht is met Teflon (Zie ook de vraag over Teflon bij de vragen onder het kopje 'algemene vragen over de werkinstructies voor het werken met fitterskit'). In uitzonderlijke gevallen komen we asbesthoudende fitterskit tegen bij verbindingen van na 1978. Wees daarom altijd alert op de aanwezigheid van hennep. Schakel bij twijfel je leidinggevende in zodat dit gecheckt kan worden.

3. Ik kom bij de klant om een storing te verhelpen, ik vermoed asbest in de fitterskit. Wat moet ik nu doen?

Raadpleeg de werkinstructies. Zie je voor jouw werkzaamheden onvoldoende instructies, neem dan contact op met je werkverantwoordelijke.

Mogelijke klantvragen:

1. Wat zeg ik als de klant vragen heeft over gaslekreparatie met Syntho-Glass m.b.t. de betrouwbaarheid?

De betrouwbaarheid is 100%.

2. Wanneer de klant bekend is met asbesthoudende fitterskit, of het gesprek komt hierop, kan hij/zij vragen of ook de overige verbindingen op het adres asbesthoudende kit kunnen bevatten. Wat kan ik zeggen?

Het is mogelijk dat er soortgelijke verbindingen met asbestverdachte of asbesthoudende kit zijn. Voor de bewoner maakt dat niet uit: alleen bewerken of doorzagen van de verbindingen levert een risico op.

Andere technische handelingen aan asbesthoudende leidingen:

1. Heeft het afblazen van de leidingen invloed?

Het afblazen van leidingen heeft geen invloed op het vrijkomen van asbest.

- 2. Mag je afpersen? Er komt immers lucht onder druk terug uit de leiding ná de test?**
Ja dat mag. Hierbij de normale regels van de VIAG in acht houden. Voor afwijkingen neem je contact op met je OIV.
- 3. Bij het drukloos maken stroomt gas onder druk uit de leiding. Kan dit kwaad?**
Hierbij komen geen asbestvezels vrij. Neem de VIAG-regels in acht.
- 4. De huisdrukregelaars hebben allemaal een filter: kunnen hier asbestvezels in terecht gekomen zijn? Kunnen we de huisdrukregelaars nog wel demonteren van de meter, of moeten we deze als geheel verwijderen?**
Het filter in een huisdrukregelaar is zeer grofmazig, waardoor asbestvezels hier niet in verzameld kunnen worden.
- 5. Bij kleine lekken op de hoofdkraan wordt onder druk het binnenwerk van de kraan vervangen met behulp met de puntafzuiging. Mag dit?**
Ja dat mag. Het repareren van een hoofdkraan heeft geen impact op het vrij komen van vezels uit de fitverbinding.

Gereedschappen en asbest:

- 1. Zijn gereedschappen zoals BoStops die al veel langer in gebruik waren nu ook asbestverdacht?**
Er is onderzoek gedaan of de gereedschappen die gebruikt worden bij dit soort gasleidingen nog sporen van asbest bevatten. Er is vooral gekeken naar gereedschappen als de Bo-stop en kraanblaas en de opbergplaatsen van deze gereedschappen. De hoeveelheid aangetoonde asbestvezels geven geen risico op blootstelling aan de medewerkers. Wel laat het resultaat zien dat er asbestvezels op gereedschap kunnen zitten. Daarom is het van belang om de gereedschappen (volgens de werkinstructies) en de opbergplekken goed schoon te houden om ophoping van asbestvezels te voorkomen.

Werken aan hoofdleidingen:

- 1. Kan bij fitwerk direct in de hoofdleiding ook asbest in de hoofdleiding terechtgekomen zijn?**
Als er in het verleden gefit is met kit, dan kan er inwendig in de leiding lokaal kit aanwezig zijn. Door het volgen van de uitgegeven werkinstructies kan er veilig gewerkt worden aan zowel de aansluitleiding als de hoofdleiding.
- 2. Is er asbestverdenking in onze stalen gefitte LD-hoofdleidingen?**
De hoofdleidingen zijn niet gefit. Fitten is in het verleden alleen toegestaan voor leidingen tot en met een diameter van 2". Fitwerk komt dus alleen in aansluitleiding en instrumentatieleidingen voor.

Hoe om te gaan met asbestverdacht afval en wanneer is afval asbestverdacht:

1. Hoe moeten de meters behandeld worden?

Op dezelfde wijze als normaal. Een deel van de meters is asbesthoudend, het overgrote deel niet. Raadpleeg bij twijfel het Bronnenboek via de volgende link: https://www.bronnenboek.nl/search/components?f%5B0%5D=im_field_bron_omsc_hrijving%3A676

2. Kan vrijgekomen asbest in de meter terecht komen? Zijn de meters asbest verdacht afval?

Nee, de fitterskit geeft geen besmetting van de gasmeter. De gasmeter op dezelfde wijze als 'normaal' afvoeren. Daarbij in acht nemen dat een gasmeter zelf (bekend) asbest kan bevatten. Raadpleeg bij twijfel het [Bronnenboek](#).

3. Hoe lang mag ik asbestafval in mijn bus houden?

Asbestafval mag je alleen vervoeren naar de dichtstbijzijnde locatie met een afvalcontainer. Dubbel verpakt. Dit is hetzelfde als voor alle andere processen met kleine hoeveelheden asbesthoudende componenten. Dus direct afvoeren. Bij grotere hoeveelheden moet een asbest-afvalcontainer worden gebruikt.

Gezondheidsrisico:

1. Hoe schadelijk is asbest voor de gezondheid?

De aanwezigheid van asbest in materialen hoeft op zich niet schadelijk te zijn. In het verleden is asbest veel in materialen gebruikt. Zo lang het niet in de lucht komt, is er geen direct risico voor de gezondheid. Echter wanneer het materiaal wordt bewerkt, kunnen vezels vrijkomen. Bij een langdurige blootstelling kunnen asbestvezels schadelijk zijn voor de gezondheid. Het inademen van asbestvezels kan dan schade toebrengen aan luchtwegen en longen doordat vezels, die je niet kunt zien, heel diep in de longen binnendringen en zich daar nestelen in de longblaasjes. Op de lange termijn kan dit mogelijk leiden tot ernstige gezondheidsproblemen. Zie de Film "[Joost](#)" uit de asbestopleidingen voor meer uitleg.

2. Hoe kan ik asbest binnen krijgen?

Het grootste risico is dat asbest vrij kan komen in de vorm van stofdeeltjes. Hiervoor moet het asbesthoudende materiaal bewerkt worden. Dat kan door schuren, slijpen, zagen, het losdraaien van de koppeling of er per ongeluk tegen aan stoten. Asbestdeeltjes krijg je dan binnen door inademen of inslikken.

3. Waar kan ik meer informatie vinden over de risico's van asbestblootstelling?

Het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) biedt wetenschappelijke, onafhankelijke informatie. Kijk op: www.rivm.nl/asbest.

4. Hoe groot is de kans dat ik in het verleden tijdens mijn werk teveel asbest heb binnen gekregen?

Lees daarover deze informatie van het RIVM (zie ook hierboven):

In de buitenlucht komen kleine hoeveelheden asbestvezels voor. Iedereen ademt dus elke dag een beetje asbest in. Soms ademen we per ongeluk een korte tijd meer asbestvezels in. Bijvoorbeeld door een brand waarbij asbest vrijkomt, of door in en om het huis asbesthoudend materiaal te verwijderen of bewerken. Als je een korte tijd meer asbestvezels inademt, neemt de kans op het krijgen van asbestkanker niet of nauwelijks toe. De kans om kanker te krijgen door asbest hangt af van de hoeveelheid vezels die iemand inademt tijdens zijn leven. Een normale blootstelling is laag gedurende het hele leven en de kans op kanker door asbest is dan heel klein. Ook als iemand een keer wat meer vezels inademt blijft de kans op kanker door asbest klein, omdat de duur kort is en de totale blootstelling aan de vezels niet heel groot is. Het risico is laag.

Iemand die vele jaren veel asbestvezels heeft ingeademd, loopt een groot risico. Deze situatie kwam vooral vroeger bij bepaalde beroepen voor. Bijvoorbeeld bij bouwvakkers, timmermannen en in de installatietechniek en industrie. Er werd toen veel minder voorzichtig omgegaan met asbest dan tegenwoordig.

Maak je je naar aanleiding van bovenstaande zorgen over de mate waarin jij mogelijk gezondheidsrisico hebt gelopen, blijf dan niet rondlopen met zorgen, maar bespreek ze met je leidinggevende. We zorgen dat je antwoord krijgt. Als het nodig is, raadplegen we onafhankelijke experts.